

ĐẠI HỌC HUẾ
TRƯỜNG ĐẠI HỌC LUẬT

NGUYỄN LÊ XUÂN ĐÀI

**PHÁP LUẬT VỀ THẨM ĐỊNH VÀ QUYẾT ĐỊNH CHO VAY
CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI THEO PHÁP LUẬT VIỆT NAM,
QUA THỰC TIỄN TẠI NGÂN HÀNG AGRIBANK CHI NHÁNH
CHỢ MỚI, THÀNH PHỐ ĐÀ NẴNG**

Ngành: Luật Kinh tế

Mã số: 8380107

TÓM TẮT LUẬN VĂN THẠC SĨ LUẬT HỌC

THỪA THIÊN HUẾ, năm 2023

Công trình được hoàn thành tại:
Trường Đại học Luật, Đại học Huế

Người hướng dẫn khoa học: **TS. Lê Thị Thảo**

Phản biện 1:

Phản biện 2:

Luận văn sẽ được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
họp tại: Trường Đại học Luật

Vào lúc.....giờ.....ngày.....tháng năm.....

MỤC LỤC

MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài:.....	1
2. Tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài.....	1
3. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu.....	2
4. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu.....	3
5. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu.....	3
6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của công trình nghiên cứu	4
7. Cơ cấu của luận văn	5
CHƯƠNG 1. MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN PHÁP LUẬT VỀ THẨM ĐỊNH VÀ QUYẾT ĐỊNH CHO VAY CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI THEO PHÁP LUẬT VIỆT NAM.....	6
1.1. Khái quát về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại.....	6
1.1.1. Khái niệm, đặc điểm và các hình thức cho vay của ngân hàng thương mại	6
1.1.2. Khái niệm, đặc điểm thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại.....	6
1.2. Khái quát pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	6
1.2.1. Khái niệm, đặc điểm pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	6
1.2.2. Nội dung pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại.....	7
1.3. Các yếu tố cơ bản tác động tới thực thi pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	7
1.4. Pháp luật một số quốc gia và Việt Nam về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	7
Kết luận Chương 1	9

CHƯƠNG 2. THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VỀ THẨM ĐỊNH VÀ QUYẾT ĐỊNH CHO VAY CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI QUA THỰC TIỄN ÁP DỤNG TẠI NGÂN HÀNG AGRIBANK CHI NHÁNH ĐÀ NẴNG.....	10
2.1. Thực trạng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại.....	10
2.1.1. Về nguyên tắc thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	10
2.1.2. Về chủ thể thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	10
2.1.3. Về điều kiện thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	10
2.1.4. Về thẩm định và quyết định cho vay đối với tài sản bảo đảm của ngân hàng thương mại	11
2.1.5. Về thủ tục thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	11
2.2. Thực tiễn áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh chợ mới, thành phố Đà Nẵng.....	11
2.2.1. Tình hình áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	11
2.2.2. Hạn chế, vướng mắc áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	13
Kết luận Chương 2	13
CHƯƠNG 3. ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT VỀ THẨM ĐỊNH VÀ QUYẾT ĐỊNH CHO VAY CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI.....	14
3.1. Định hướng hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	14
3.2. Giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	14
3.2.1. Giải pháp hoàn thiện pháp luật thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại	14

3.2.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại.....	15
Kết luận Chương 3	15
KẾT LUẬN	16
DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	18

DANH MỤC NHỮNG TỪ VIẾT TẮT

Tên viết tắt	Dịch nghĩa
Agribank	Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn Việt Nam
Agribank -Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng	Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn Việt Nam - Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng
CVTD	Cho vay tiêu dùng
NHNN	Ngân hàng nhà nước
NHTM	Ngân hàng thương mại
TMCP	Thương mại cổ phần
CBTD	Cán bộ thẩm định
TSBĐ	Tài sản bảo đảm

MỞ ĐẦU

1. Tính cấp thiết của việc nghiên cứu đề tài:

Ngân hàng Agribank là một trong những ngân hàng có số khách hàng hoạt động trên địa bàn nông nghiệp, nông thôn là khách hàng cá nhân. Tuy nhiên, đối tượng khách hàng hộ kinh doanh không có Giấy chứng nhận đăng ký kinh doanh. Thời gian qua, Ngân hàng Nông nghiệp và phát triển nông thôn Việt Nam Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng đã tích cực phối hợp với các tổ chức đoàn thể của chính quyền địa phương bằng cách triển khai thực hiện các giải pháp nhằm hỗ trợ khách hàng chịu ảnh hưởng bởi dịch Covid-19 như thực hiện cơ cấu lại thời hạn trả nợ, miễn, giảm lãi, phí, giữ nguyên nhóm nợ và cho vay ưu đãi lãi suất nhằm hỗ trợ và giúp khách hàng ổn định, duy trì và khôi phục hoạt động sản xuất kinh doanh.

Qua thực tiễn, thời điểm kiểm tra, thanh tra, quyết toán hỗ trợ lãi suất, về mặt thực tế đối tượng hình thành từ vốn vay đã được luân chuyển qua chu kỳ sản xuất kinh doanh hoặc đã tắt toán, về mặt chứng từ chứng minh mục đích sử dụng vốn thì không có hóa đơn tài chính mà chỉ có có bảng kê thu mua hàng hóa. Điều này phần nào gây khó khăn, e ngại cho ngân hàng và khách hàng khi chứng minh mục đích sử dụng vốn với cơ quan thanh tra, kiểm toán. Có thể thấy được tại quy định trong các văn bản Luật chuyên ngành lại hạn chế quyền cầm cố bất động sản của người sở hữu các quyền này. Những hạn chế, bất cập nêu trên không chỉ gây lúng túng cho Tòa án trong quá trình giải quyết các vụ án dân sự liên quan đến hoạt động tín dụng, ngân hàng, mà còn gây khó khăn cho Viện kiểm sát khi thực hiện công tác kiểm sát tuân theo pháp luật đối với việc giải quyết các vụ án.

Từ những lý do nêu trên, tác giả lựa chọn đề tài **“Pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam, qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng ”** làm Luận văn thạc sĩ Luật học của mình.

2. Tình hình nghiên cứu liên quan đến đề tài

Trong thời gian qua, liên quan đến vấn đề pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam đã thu hút được nhiều sự quan tâm nghiên cứu đến từ các chuyên gia, học giả giới luật học nước ta với những mức độ nghiên cứu khác nhau, tiêu biểu như:

Luận văn thạc sĩ “Pháp luật Việt Nam về tín dụng cho vay tiêu dùng tại các ngân hàng thương mại, qua thực tiễn tại Đà Nẵng” của tác giả Trần Thị Kim Ánh (năm 2018). Luận văn cũng đã trình bày, đi sâu phân tích, đánh giá một cách toàn diện, khách quan về thực trạng pháp luật và thực tiễn thực hiện pháp luật. Bên cạnh đó làm rõ được một số nội dung pháp luật về tín dụng cho vay tiêu dùng tại các Ngân hàng Thương mại. Cuối cùng, công trình nghiên cứu đề xuất một số giải pháp nhằm hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả thực tiễn áp dụng pháp luật về tín dụng cho vay tiêu dùng tại các Ngân hàng Thương mại. Nhưng công trình nghiên cứu cũng chưa đi sâu nghiên cứu một cách toàn diện vấn đề pháp luật về tín dụng cho vay tiêu dùng tại các Ngân hàng Thương mại, qua thực tiễn tại Đà Nẵng.

Luận văn thạc sĩ Luật học “Pháp luật về cho vay và đảm bảo an toàn khi cho vay của ngân hàng thương mại ở Việt Nam” tại Đại học Quốc gia Hà Nội của tác giả Hoàng Thị Hải Yến (năm 2016). Công trình nghiên cứu đi sâu phân tích, đánh giá một cách toàn diện, khách quan về thực trạng pháp luật và thực tiễn thực hiện pháp luật về cho vay và đảm bảo an toàn khi cho vay của ngân hàng thương mại ở Việt Nam. Qua đó làm rõ thành tựu và những điểm còn bất cập chưa hợp lý, thiếu khả thi của pháp luật về cho vay và đảm bảo an toàn khi cho vay của ngân hàng thương mại ở Việt Nam.

Nhìn chung, các công trình nghiên cứu nêu trên đã phân tích, làm rõ được một số vấn đề lý luận pháp luật và thực tiễn về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật tại Việt Nam. Bên cạnh đó, các quy định pháp luật về vấn đề này vẫn còn nhiều bất cập, chưa phù hợp với thực tiễn và ảnh hưởng không nhỏ đến sự phát triển kinh tế của Việt Nam nói chung, Đà Nẵng nói riêng. Tuy nhiên, đây sẽ là những tài liệu quý báu giúp cho tác giả có cái nhìn toàn diện và khách quan hơn về đề tài nghiên cứu. Vì vậy, trên cơ sở kế thừa kết quả của các công trình trên, Luận văn tiếp tục đi sâu nghiên cứu vấn đề pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng.

3. Mục đích, nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích

Luận văn trên cơ sở phân tích thực trạng pháp luật và thực tiễn áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay tại ngân hàng thương mại. Từ đó,

đề xuất định hướng và giải pháp góp phần hoàn thiện và nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay tại ngân hàng thương mại.

3.2. Nhiệm vụ

Để hoàn thành mục đích nghiên cứu, Luận văn có các nhiệm vụ cơ bản sau đây:

Một là, làm rõ các cơ sở lý luận pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam.

Hai là, phân tích và làm rõ thực tiễn áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng.

Ba là, nghiên cứu đề xuất giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng.

4. Đối tượng, phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu của luận văn là các quan điểm chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước, các quy định pháp luật về hoạt động thẩm định và quyết định cho vay, các quan điểm khoa học, các tư liệu thực tế về thực hiện các quy định của pháp luật về hoạt động thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Phạm vi nghiên cứu tập trung nghiên cứu những vấn đề cơ bản về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại. Trên cơ sở đó, làm rõ hơn thực trạng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại; đồng thời đề xuất các giải pháp nhằm góp phần hoàn thiện hệ thống pháp luật nói chung và pháp luật về luật tín dụng.

Phạm vi không gian: ngân hàng Agribank-chi nhánh Chợ Mới thành phố Đà Nẵng.

Phạm vi thời gian: nghiên cứu thực tiễn từ năm 2019 đến năm 2021

5. Phương pháp luận và phương pháp nghiên cứu

5.1. Phương pháp luận

Luận văn sử dụng phương pháp luận duy vật biện chứng của chủ nghĩa Mác – Lênin, quan điểm, đường lối lãnh đạo của Đảng và chính sách pháp luật

của Nhà nước ta về phát triển kinh tế xã hội, về xây dựng và hoàn thiện pháp luật trong quá trình hội nhập kinh tế quốc tế.

5.2. Phương pháp nghiên cứu

Để triển khai các nội dung nghiên cứu, Luận văn sử dụng một số phương pháp nghiên cứu sau đây:

Một là, phương pháp hệ thống hóa lý thuyết được sử dụng trong Luận văn nhằm làm rõ những vấn đề lý luận pháp luật về về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam.

Hai là, phương pháp phân tích văn bản pháp luật và phân tích quy phạm pháp luật được sử dụng trong Luận văn nhằm làm rõ nội dung quy định của pháp luật Việt Nam hiện hành về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng,

Ba là, phương pháp tổng hợp, thống kê được sử dụng trong Luận văn nhằm làm rõ tình hình áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng

Bốn là, phương pháp so sánh, đánh giá được sử dụng trong Luận văn nhằm làm rõ những ưu điểm, hạn chế trong quy định của pháp luật Việt Nam và thực tiễn áp dụng các quy định đó về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng.

Ngoài ra, Luận văn còn sử dụng một số phương pháp nghiên cứu khác như: phương pháp bình luận, phương pháp chứng minh, phương pháp liệt kê, phương pháp quy nạp, phương pháp logic trong quá trình thực hiện Luận văn.

6. Ý nghĩa lý luận và thực tiễn của công trình nghiên cứu

6.1 Ý nghĩa khoa học của Luận văn

Luận văn đi sâu phân tích, làm rõ ưu điểm và hạn chế còn tồn tại trong quy định của pháp luật Việt Nam hiện hành về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam. Từ đó, Luận văn đã đưa ra một số giải pháp góp phần hoàn thiện pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam.

6.2 Ý nghĩa thực tiễn của Luận văn

Luận văn đưa ra các giải pháp nhằm nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng trong thời gian tới. Kết quả nghiên cứu thực tiễn của Luận văn có thể dùng làm tài liệu tập huấn, hướng dẫn kỹ năng nghiệp vụ trong ngân hàng và cũng có thể là tài liệu tham khảo trong học tập, nghiên cứu và xây dựng pháp luật.

7. Cơ cấu của luận văn

Luận văn gồm có phần Mở đầu, Nội dung và Danh mục tài liệu tham khảo; trong đó nội dung của Luận văn được bố cục thành ba chương như sau:

Chương 1. Một số vấn đề lý luận pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại.

Chương 2. Thực trạng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại và thực tiễn áp dụng tại ngân hàng Agribank- chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng.

Chương 3. Định hướng, giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại.

CHƯƠNG 1

MỘT SỐ VẤN ĐỀ LÝ LUẬN PHÁP LUẬT VỀ THẨM ĐỊNH VÀ QUYẾT ĐỊNH CHO VAY CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI THEO PHÁP LUẬT VIỆT NAM

1.1. Khái quát về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

1.1.1. Khái niệm, đặc điểm và các hình thức cho vay của ngân hàng thương mại

Hoạt động cho vay là việc ngân hàng đưa tiền cho khách hàng với cam kết khách hàng phải hoàn trả cả gốc và lãi trong khoảng thời gian xác định. Các hình thức cho vay hiện nay:

- Hình thức cho vay theo từng lần của các ngân hàng
- Hình thức cho vay theo đúng hạn mức
- Hình thức cho vay trả góp – hình thức thông dụng của các ngân hàng
- Hình thức cho vay thông qua sử dụng thẻ tín dụng
- Hình thức cho vay hợp vốn
- Hình thức cho vay quay vòng
- Hình thức cho vay tuần hoàn (rollover)

1.1.2. Khái niệm, đặc điểm thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Thẩm định và quyết định cho vay là việc ngân hàng thương mại thực hiện kiểm tra, xem xét phân tích, đánh giá chủ thể vay, tài sản bảo đảm (sổ đỏ sổ hồng, quyền góp vốn kinh doanh, sổ tiết kiệm...), hạn mức tín dụng và quyết định cấp tín dụng đối với khách hàng.

Chủ thể bao giờ cũng có hai bên tham gia: Bên cho vay – là người có tài sản chưa dùng đến, muốn cho người khác sử dụng để thỏa mãn một số lợi ích của mình và Bên vay – là người đang cần sử dụng tài sản đó để thỏa mãn nhu cầu của mình (về kinh doanh hoặc vốn). Chủ thể của thẩm định là các cá nhân, cơ quan, tổ chức có chức năng thẩm định.

1.2. Khái quát pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

1.2.1. Khái niệm, đặc điểm pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay là tổng hợp những quy phạm pháp luật về điều chỉnh quan hệ phát sinh trong quá trình thẩm định và xét duyệt

cho vay (bao gồm nhóm các quan hệ trong quá trình thẩm định đối với bên vay về tài sản bảo đảm, hạn mức tín dụng và quyết định cấp tín dụng đối với khách hàng).

1.2.2. Nội dung pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Nhóm quy phạm quy định về nguyên tắc thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Nhóm quy phạm quy định về chủ thể thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Nhóm quy phạm quy định về điều kiện thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Nhóm quy phạm quy định về thẩm định và quyết định cho vay đối với tài sản đảm bảo của ngân hàng thương mại

Nhóm quy phạm quy định về thủ tục thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

1.3. Các yếu tố cơ bản tác động tới thực thi pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Thứ nhất, yếu tố con người;

Thứ hai về yếu tố thông tin;

Thứ ba về hệ thống trang thiết bị phục vụ cho quá trình thẩm định.

Thứ tư về sự gia tăng nhanh chóng các loại hình TCTD.

Cuối cùng trong đó có nguyên nhân khách quan hoặc chủ quan từ phía ngân hàng.

1.4. Pháp luật một số quốc gia và Việt Nam về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Ngân hàng ANZ áp dụng phương pháp KAROC và xem đây là phương pháp tính hiệu quả khoản vay. Các NHTM ở Mỹ chú trọng khâu thẩm định tín dụng hơn là vấn đề kiểm soát sau vay. Ngân hàng chú trọng việc nuôi dưỡng mối quan hệ bền lâu với khách vay và nắm rõ tình hình thu nhập của khách vay để quản trị rủi ro tín dụng. Các ngân hàng Trung Quốc đã tập trung cải tổ để nhận thấy và giải quyết sớm các tác nhân nêu trên được xem là vấn đề mấu chốt để giảm thiểu rủi ro cho vay. Shinhan (Hàn Quốc) đang áp dụng quy trình xét duyệt cho vay tự động với các khoản vay vốn thông qua hệ thống “Đánh giá

doanh nghiệp”. Các ngân hàng Thái Lan áp dụng quy trình cho vay có sự phân chia độc lập giữa các bộ phận kinh doanh, vận hành, tái thẩm định và phê duyệt khoản vay.

Trên cơ sở nghiên cứu kinh nghiệm quản lý nhà nước đối với hệ thống ngân hàng thương mại một số quốc gia trên thế giới, xét trong điều kiện thực tế tại Việt Nam, tác giả rút ra được một số bài học sau:

Thứ nhất, Nhà nước và các cơ quan hữu quan cần đẩy mạnh xây dựng và tăng cường khung pháp lý một cách đồng bộ nhằm giám sát chặt chẽ ngành Ngân hàng, từ đó quản lý tốt và hạn chế sự xuất hiện của nợ xấu.

Thứ hai, cần chú trọng đến việc ban hành chuẩn mực tránh phát sinh nợ xấu trong hoạt động tín dụng của các ngân hàng thương mại.

Thứ ba, cần chú trọng hơn nữa đến việc đảm bảo tính độc lập và tự quyết của Ngân hàng Nhà nước trong vấn đề quản lý thẩm định và quyết định cho vay của hệ thống ngân hàng thương mại.

Thứ tư, cần có đánh giá chính xác tình hình nợ xấu của các ngân hàng thương mại để có thể nhanh chóng đưa ra các ứng phó ngay từ đầu nhằm giảm thiểu thiệt hại.

Thứ năm, cần xây dựng và phát triển hệ thống ngân hàng thương mại có cấu trúc đa dạng về sở hữu, có quy mô hoạt động đủ lớn và minh bạch, đồng thời đáp ứng đầy đủ các chuẩn mực quốc tế về hoạt động ngân hàng.

Thứ sáu, cần tăng cường quy chế quản lý, giám sát các hoạt động kinh doanh tín dụng của từng ngân hàng thương mại, đồng thời, củng cố sự phối hợp giữa các cơ quan quản lý nhà nước trong việc giám sát hoạt động của hệ thống tài chính.

Thứ bảy, cần mở rộng kênh xử lý nợ xấu. Đây là một bài học cần được nghiên cứu kỹ, đặc biệt trong bối cảnh hiện nay khi ngân sách đầu tư cho công ty mua nợ xấu còn thiếu hụt.

Thứ tám, cần nghiên cứu kinh nghiệm các quốc gia trên trong việc xử lý các ngân hàng thương mại khi có nợ xấu vượt ngưỡng trong hoạt động tín dụng.¹

¹ Ozge Akinci, Jane Olmstead-Rumsey (2018), “How effective are macroprudential policies? An empirical investigation”, *Journal of Financial Intermediation*, Volume 33, January 2018.

Phan Trung Hiền (2009), *Giáo trình Luật Hành chính Việt Nam*, Trường Đại học Cần Thơ.

Rose Peter S. (2004), *Quản trị Ngân hàng thương mại (sách dịch)*, NXB Tài chính, Hà Nội.

Rosenstein-Rodan P.N. (1961), “Notes on the Theory of the ‘Big Push.’” In: H.S. Ellis and H.C. Wallich, editors. *Economic Development for Latin America*. New York, United States: St. Martin’s.

Tạp chí ngân hàng Nhà nước 3/11/2020

Kết luận Chương 1

Trong chương 1 đã giúp hiểu được những cơ sở lý luận pháp luật cơ bản về hoạt động thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng như: khái niệm, đặc điểm. Thêm vào đó, luận văn đã hệ thống hóa những nội dung, các nhân tố ảnh hưởng đến hoạt động thẩm định và quyết định cho vay của NHTM. Đây chính là cơ sở để phân tích đánh giá thực trạng pháp luật và thực tiễn áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại.

CHƯƠNG 2

THỰC TRẠNG PHÁP LUẬT VỀ THẨM ĐỊNH VÀ QUYẾT ĐỊNH CHO VAY CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI QUA THỰC TIỄN ÁP DỤNG TẠI NGÂN HÀNG AGRIBANK CHI NHÁNH ĐÀ NẴNG

2.1. Thực trạng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

2.1.1. Về nguyên tắc thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Nguyên tắc bảo đảm sự công bằng

Nguyên tắc bảo đảm quyền lợi của người gửi tiền

Nguyên tắc bảo đảm môi trường kinh doanh lành mạnh, tự do kinh doanh và lợi ích của NHTM

Nguyên tắc bảo đảm tính an toàn cho hệ thống ngân hàng trong nền kinh tế thị trường

Nguyên tắc bảo đảm tính độc lập giữa chủ thể có thẩm quyền kiểm soát và đối tượng bị kiểm soát

2.1.2. Về chủ thể thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Hiện nay, pháp luật điều chỉnh quan hệ này đã linh hoạt đặt ra hai hình thức giao kết hợp đồng như sau: Hợp đồng hợp vốn được ký kết giữa các tổ chức tín dụng, với tư cách thành viên tham gia cấp tín dụng hợp vốn; và hợp đồng cho vay hợp vốn đối với khách hàng, do các thành viên tham gia ký kết hoặc ủy quyền cho thành viên đầu mối đại diện cho bên cấp tín dụng hợp vốn ký với khách hàng².

2.1.3. Về điều kiện thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Thứ nhất, khách hàng là pháp nhân có năng lực pháp luật dân sự theo quy định của pháp luật. Khách hàng là cá nhân từ đủ 18 tuổi trở lên có năng lực hành vi dân sự đầy đủ theo quy định của pháp luật hoặc từ đủ 15 tuổi đến chưa đủ 18 tuổi không bị mất hoặc hạn chế năng lực hành vi dân sự theo quy định của pháp luật;

² Theo Điều 11,12 Thông tư số 42/2011/TT-NHNN ngày 15/12/2011 của Ngân hàng Nhà nước Việt Nam quy định về việc cấp tín dụng hợp vốn của các tổ chức tín dụng đối với khách hàng, được sửa đổi, bổ sung bởi Thông tư số 24/2016/TT-NHNN ngày 30/6/2016.

Thứ hai, nhu cầu vay vốn để sử dụng vào mục đích hợp pháp (được hiểu là không phải là bất hợp pháp);

Thứ ba, có phương án sử dụng vốn khả thi;

Thứ tư, có khả năng tài chính để trả nợ;

Thứ năm, có tình hình tài chính minh bạch, lành mạnh theo đánh giá của tổ chức tín dụng.

2.1.4. Về thẩm định và quyết định cho vay đối với tài sản bảo đảm của ngân hàng thương mại

Các vấn đề chung được quy định tại Bộ luật Dân sự năm 2015, Nghị định số 21/2021/NĐ-CP, Nghị định 102/2017/NĐ-CP, Thông tư liên tịch số 16/2014/TTLT-BTP-BTNMT-NHNN. Ngoài ra, theo nguyên tắc áp dụng pháp luật trong thực hiện biện pháp bảo đảm được quy định tại Điều 4 Nghị định số 21/2021/NĐ-CP thì phải áp dụng theo các quy định pháp luật chuyên ngành có liên quan, như: tín dụng, đất đai, khoáng sản,...

2.1.5. Về thủ tục thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Thủ tục đầu tiên trong việc ký kết hợp đồng tín dụng là giao kết hợp đồng tín dụng. Đây là nội dung quan trọng trong hoạt động cho vay vì đây là thời điểm xác nhận quyền và nghĩa vụ của các bên trong quan hệ vay vốn.

2.2. Thực tiễn áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh chợ mới, thành phố Đà Nẵng

2.2.1. Tình hình áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Tại ngân hàng thương mại thì quy trình thẩm định và quyết định cho vay bao gồm các bước chính thực hiện cụ thể như sau :

Bước 1: Tiếp nhận và kiểm tra hồ sơ dự án vay vốn.

Bước 2: Dựa các quy định của ngân hàng và pháp luật, chuyên viên tín dụng kiểm tra, đánh giá dự án đầu tư mà khách hàng có nhu cầu vay vốn.

Bước 3: Chuyên viên tín dụng lập báo cáo thẩm định đối với dự án, đưa lên trưởng phòng tín dụng doanh nghiệp xem xét.

Bước 4: Trưởng phòng tín dụng doanh nghiệp kiểm tra, kiểm soát về nghiệp vụ, thông qua hoặc yêu cầu chuyên viên bổ sung, làm rõ các nội dung cần thiết.

Bước 5: Chuyên viên hoàn chỉnh nội dung báo cáo thẩm định, trình trưởng phòng tín dụng xem xét ký, sau đó lưu hồ sơ, tài liệu cần thiết.

Bước 6 : Giám đốc phê duyệt, ra quyết định cho vay.

Bảng 2.2 Tình hình cho vay tại Agribank - Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng giai đoạn 2019– 2021

ĐVT: Tỷ đồng

Chỉ tiêu	2019		2020		2021		Tốc độ tăng trưởng			
	Giá trị	Tỷ lệ (%)	Giá trị	Tỷ lệ (%)	Giá trị	Tỷ lệ (%)	2020/2019		2021/2020	
							Giá trị	Tỷ lệ (%)	Giá trị	Tỷ lệ (%)
Tổng dư nợ	435	100	625	100	1.060	100	190	43,7	435	41,04
<i>- Phân theo thời hạn cho vay</i>										
Ngắn hạn	244	6,1	458	73,3	799	75,4	214	87,7	341	42,7
Trung dài hạn	191	3,9	167	26,7	261	24,6	-24	-12,6	94	36,0
<i>- Phân theo đối tượng cho vay</i>										
Pháp nhân	210	8,3	364	58,2	674	63,6	154	73,3	310	46,0
Cá nhân	225	1,7	261	41,8	386	36,4	36	16,0	125	32,4
Nợ xấu	1,74	0,4	1,27	0,2	0,76	0,07	-0,47	-27,0	-1	-67,1
<i>+ Phân theo thời hạn cho vay</i>										
Ngắn hạn	0,07	4,02	0,05	3,94	0,07	9,21	0,02	28,6	0	28,6
Trung dài hạn	1,67	96	1,22	96,1	0,69	90,8	0,45	26,9	1	76,8
<i>+ Phân theo đối tượng cho vay</i>										
Pháp nhân	0	0	0	0	0	0	0			
Cá nhân	1,74	100	1,27	100	0,76	100	0,47	27,0	1	67,1

(Nguồn: Báo cáo kết quả hoạt động kinh doanh của Agribank - Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng)

Theo bảng 2.2 ta có thể thấy dư nợ của Agribank - Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng tăng qua các năm với tốc độ tăng trưởng rất nhanh, năm 2019 đạt 435 tỷ đồng, năm 2020 đạt 625 tỷ đồng với tốc độ tăng là 43,6%, năm 2021 đạt 1.060 tỷ đồng với tốc độ tăng trưởng là 69,6%. Trong đó dư nợ ngắn hạn chiếm tỷ trọng cao trong tổng dư nợ của chi nhánh với tỷ trọng năm 2020 là 73,3% và

năm 2021 là 75,4%; dư nợ cho vay khách hàng pháp nhân chiếm tỷ trọng cao trong dư nợ cho vay của chi nhánh với tỷ trọng năm 2020 là 58,2% và năm 2021 là 63,6%. Thực hiện theo chủ trương của NHNN và định hướng phát triển của Agribank, Agribank - Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng tập trung định hướng cho vay khách hàng là các doanh nghiệp đặc biệt là các doanh nghiệp nhỏ và vừa chính vì vậy cơ cấu dư nợ cho vay của Chi nhánh phân theo đối tượng cho vay tập trung ở cho vay khách hàng pháp nhân. Nhìn chung, dư nợ bình quân qua các năm đều có mức tăng trưởng phù hợp so với mức tăng trưởng bình quân chung của Agribank chi nhánh Đà Nẵng.

2.2.2. Hạn chế, vướng mắc áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại .

Thứ nhất hạn chế về nguyên tắc áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại:

Thứ hai, hạn chế về chủ thể áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Thứ ba, hạn chế về điều kiện áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Thứ tư, hạn chế về thẩm định và quyết định cho vay đối với tài sản bảo đảm của ngân hàng thương mại

Thứ năm, hạn chế về thủ tục áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Kết luận Chương 2

Trên đây là những phân tích, đánh giá thực trạng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng. Tuy nhiên bên cạnh những thành tựu gặt hái được, pháp luật còn khá nhiều bất cập và hạn chế trong cả các quy định về thủ tục cấp giấy phép và quy định về hoạt động của chi nhánh ngân hàng thương mại. Những bất cập này là trở ngại lớn đối với chi nhánh ngân hàng thương mại. Để thúc đẩy hoạt động đầu tư trong tiến trình hội nhập kinh tế, cần có những giải pháp để sửa đổi hoàn thiện, tại Chương 3 luận văn sẽ đưa ra các giải pháp nhằm thiện hoạt động này về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại qua thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới, thành phố Đà Nẵng

CHƯƠNG 3

ĐỊNH HƯỚNG, GIẢI PHÁP HOÀN THIỆN PHÁP LUẬT VÀ NÂNG CAO HIỆU QUẢ ÁP DỤNG PHÁP LUẬT VỀ THẨM ĐỊNH VÀ QUYẾT ĐỊNH CHO VAY CỦA NGÂN HÀNG THƯƠNG MẠI

3.1. Định hướng hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Thứ nhất, triển khai Chiến lược tài chính toàn diện quốc gia năm 2025, định hướng đến năm 2030 với mục tiêu nhằm tăng khả năng tiếp cận tài chính tới mọi người dân và doanh nghiệp.

Thứ hai, trong bối cảnh hội nhập kinh tế quốc tế diễn ra ngày càng sâu rộng và toàn diện, ngành Ngân hàng Việt Nam tích cực tham gia vào hội nhập kinh tế quốc tế.

3.2. Giải pháp hoàn thiện pháp luật và nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

3.2.1. Giải pháp hoàn thiện pháp luật thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Về nguyên tắc thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại phải đảm bảo tính thống nhất giữa Bộ luật Dân sự và Luật các Tổ chức tín dụng

Do đó, cần làm rõ sự thỏa thuận theo cung cầu vốn thị trường, nhu cầu vay vốn và mức độ tín nhiệm của khách hàng của Thông tư số 39/2017/TT-NHNN.

Về chủ thể thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Sớm thể chế hoá các chính sách để tăng cường tính tự chủ, tự chịu trách nhiệm, khả năng cạnh tranh bình đẳng của các DNNN với các loại hình doanh nghiệp khác trong nền kinh tế.

Về thủ tục thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Các ngân hàng thương mại, tổ chức tín dụng phải thực hiện đăng ký mẫu hợp đồng cho vay (đối với cá nhân) với Cục Quản lý cạnh tranh Bộ Công thương theo Quyết định số 35/2015/QĐ-TTg sửa đổi, bổ sung Quyết định số 02/2012/QĐ-TTg ngày 13/01/2012 của Thủ tướng Chính phủ về việc ban hành danh mục hàng hóa, dịch vụ thiết yếu phải đăng ký hợp đồng theo mẫu, điều kiện giao dịch chung.

Về thẩm định và quyết định cho vay đối với tài sản bảo đảm của ngân hàng thương mại

Ngân hàng cần có những quy định cụ thể về chính sách bảo đảm tiền vay, đặc biệt là danh mục TSBĐ trên cơ sở các quy định, hướng dẫn của cơ quan giám sát ngân hàng. Các quy định này sẽ bao gồm: nguyên tắc xử lý TSBĐ, phương thức xử lý TSBĐ, thời hạn xử lý TSBĐ, quyền và nghĩa vụ của các bên trong thời gian chờ xử lý TSBĐ...

Về điều kiện thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Chuyển đổi số gắn liền với việc đẩy mạnh đổi mới sáng tạo theo tinh thần Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021 Bộ Chính trị Quyết định số 749/QĐ-TTg ngày 03/6/2020 của Thủ tướng Chính phủ để khuyến khích đầu tư vào công nghệ và đổi mới sáng tạo;

3.2.2. Giải pháp nâng cao hiệu quả áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại

Trước hết, là nhóm giải pháp chung áp dụng pháp luật về thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại .

Thứ hai là giải pháp tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới Thành phố Đà Nẵng.

Kết luận Chương 3

Việc thẩm định và quyết định cho vay của ngân hàng thương mại theo pháp luật Việt Nam từ thực tiễn tại ngân hàng Agribank chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng phát sinh một số vấn đề bất cập cả về quy định của pháp luật và cả trong thực thi pháp luật. Điều đó đòi hỏi cần có nghiên cứu, đánh giá để tìm giải pháp khắc phục.

KẾT LUẬN

Tiềm lực về vốn trong nền kinh tế là rất lớn, nhưng để thu hút được là điều không đơn giản, vì trên thị trường ngày nay càng có nhiều các ngân hàng thương mại, các tổ chức tài chính (quỹ tiết kiệm bưu điện, quỹ tín dụng, công ty bảo hiểm...) cạnh tranh phát triển. Nhu cầu vốn đầu tư ngày càng tăng của nền kinh tế cũng tương đương với việc cho vay của các ngân hàng thương mại phải được tăng cường phù hợp. Theo đánh giá thì thị trường cho vay tại Việt Nam là mảnh đất màu mỡ, tiềm năng và sẽ được đẩy mạnh trong những năm tới. Trong đó, thẩm định tín dụng là khâu không thể thiếu trong quy trình cấp tín dụng của ngân hàng thương mại, đóng vai trò quyết định đến chất lượng các khoản tín dụng mà ngân hàng thương mại cấp cho khách hàng. Thông qua công tác thẩm định, ngân hàng thương mại có thể tìm kiếm những tình huống có thể dẫn đến rủi ro cho ngân hàng và tiên lượng khả năng kiểm soát của ngân hàng trước những loại rủi ro đó, cũng như dự kiến các biện pháp phòng ngừa và hạn chế thiệt hại xảy ra. Tuy nhiên, hiện nay công tác thẩm định và quyết định cho vay vẫn chưa thực sự được các ngân hàng chú ý phát triển. Nhận thức được vai trò của hoạt động thẩm định và quyết định cho vay của NHTM đối với hoạt động kinh doanh nói chung và cho vay nói riêng, Agribank - Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng đã dần chuyển sự chú ý của mình đến hoạt động này và đã đạt được những hiệu quả nhất định, giúp gia tăng lợi nhuận cho chi nhánh, thu hút khách hàng, giúp cho chi nhánh bán chéo được nhiều sản phẩm, dịch vụ qua đó khẳng định được vị thế của chi nhánh, tạo được niềm tin trong lòng khách hàng và quảng bá được thương hiệu.

Bên cạnh những kết quả mà Agribank - Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng đạt được trong hoạt động thẩm định và quyết định cho vay thì cũng còn tồn tại những hạn chế nhất định mà chi nhánh cần phải khắc phục. Tác giả thông qua việc nghiên cứu thực tế tại chi nhánh, luận văn **“Pháp Luật Về Thẩm Định Và Quyết Định Cho Vay Của Ngân Hàng Thương Mại Theo Pháp Luật Việt**

Nam Qua Thực Tiễn Tại Ngân Hàng Agribank Chi Nhánh Chợ Mới, Thành Phố Đà Nẵng” đã phân tích và đánh giá thực trạng hoạt tại Agribank - Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng trong thời gian từ 2019-2021, đánh giá được những mặt còn hạn chế để từ đó đưa ra các giải pháp đối với Agribank – Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng và Agribank với mong muốn giúp hoàn thiện hơn hoạt động tại Agribank – Chi nhánh Chợ Mới Đà Nẵng. Do thời gian nghiên cứu, kiến thức và trình độ hiểu biết của bản thân còn hạn chế nên bài luận vẫn không tránh khỏi những hạn chế, thiếu sót, do đó tác giả mong muốn nhận được những ý kiến đóng góp, xây dựng để luận văn có thể hoàn thiện hơn.

DANH MỤC TÀI LIỆU THAM KHẢO

I. Văn bản pháp luật

1. Quốc Hội năm 2015, Bộ luật dân sự Việt Nam năm 2005
2. Quốc Hội năm 2015, Bộ luật tố tụng dân sự năm 2010
3. Quốc Hội năm 2015, Bộ luật tố tụng dân sự năm 2017
4. Quốc Hội năm 2015, Luật Ngân hàng Nhà nước Việt Nam năm 2010
5. Quốc Hội năm 2015, Luật các tổ chức tín dụng năm 2010
6. Quốc Hội năm 2015, Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật các tổ chức tín dụng số năm 2017
7. Quốc Hội năm 2015, Luật Doanh nghiệp 2014
8. Quốc Hội năm 2015, Bộ luật dân sự năm 2015;
9. Quốc Hội năm 2015, Luật Ngân hàng Nhà nước Việt Nam năm 2010;
10. Quốc Hội năm 2015, Luật các tổ chức tín dụng số 47/2010/QH12 ngày 16/6/2010 của Quốc hội; Luật số 17/2017/QH14 ngày 20/11/2017 của Quốc hội sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật các tổ chức tín dụng năm 2010; Văn bản hợp nhất số 07/VBHN-VPQH ngày 12/12/2017 của Văn phòng Quốc hội;
11. Quốc Hội năm 2015, Luật thương mại số 36/2005/QH11 ngày 14/6/2005 của Quốc hội; Luật Quản lý ngoại thương số 05/2017/QH14 ngày 12 tháng 6 năm 2017 của Quốc hội; Văn bản hợp nhất số 03/VBHN-VPQH ngày 28/6/2017 của Văn phòng Quốc hội;
12. Quốc Hội năm 2015, Nghị quyết số 01/2019/NQ-HĐTP ngày 11/01/2019 hướng dẫn một số quy định của pháp luật về lãi, lãi suất, phạt vi phạm; Thông báo số 15/TB-HĐTP ngày 05/6/2019 về việc đính chính Nghị quyết số 01.

II. Các trang Website

13. Ths. Hoàng Thị Huệ, (2022), Các tổ chức tín dụng cho vay phải đáp ứng điều kiện gì?, web: <https://luatminhkhue.vn/phap-luat-ve-cho-vay-va-dieu-kien-cho-vay-tai-cac-to-chuc-tin-dung.aspx>, truy cập ngày 28/09/2022.
14. Ths. Phan Đình Minh(2021), Những bất cập trong quy định pháp luật về hoạt động thẩm định báo cáo đánh giá tác động môi trường hiện nay tại Việt Nam và một số giải pháp hoàn thiện, web: <https://tapchicongthuong.vn/bai-viet/nhung-bat-cap-trong-quy-dinh-phap-luat-ve-hoat-dong-tham-dinh-bao-cao->

danh-gia-tac-dong-moi-truong-hien-nay-tai-viet-nam-va-mot-so-giai-phap-hoan-thien-78829.htm, truy cập ngày 16/08/2022.

15. Luật sư Lê Minh Trường,(2022), Thẩm định là gì ? Quy định pháp luật về việc thẩm định, web: <https://luatminhkhue.vn/tham-dinh-la-gi.aspx>, truy cập ngày 17/08/2022.

16. Luật sư Lê Minh Trường,(2021), Tội vi phạm quy định về cho vay trong hoạt động của các tổ chức tín dụng, web: <https://luatminhkhue.vn/toi-vi-pham-quy-dinh-ve-cho-vay-trong-hoat-dong-cua-cac-to-chuc-tin-dung.aspx>, truy cập ngày 20/09/2022.

17. Diengkham Sengkeomysay (2014) ,Thẩm định dự án đầu tư vay vốn tại ngân hàng ngoại thương Lào, web: <https://text.123docz.net/document/1404127-luan-an-tien-si-kinh-te-tham-dinh-du-an-dau-tu-vay-von-tai-ngan-hang-ngoai-thuong-lao.htm>, truy cập ngày 20/09/2022.

18. Tiến sĩ Nguyễn Thị Thu Thủy Khoa Luật – Đại học Ngân hàng TP. Hồ Chí Minh,(2020), Hoàn thiện pháp luật nhằm nâng cao hiệu quả thực thi hợp đồng tín dụng tại ngân hàng thương mại, web : <https://vpluatsutranluat.vn/phap-ly/hoan-thien-phap-luat-nham-nang-cao-hieu-qua-thuc-thi-hop-dong-tin-dung-tai-ngan-hang-thuong-mai>, truy cập ngày 10/09/2022.

19. Tham vấn bởi Luật sư Phạm Thanh Hữu và Chuyên viên pháp lý Diễm My,(2022), 09 điều người dân cần biết khi vay vốn ngân hàng, web: <https://thuvienphapluat.vn/chinh-sach-phap-luat-moi/vn/thoi-su-phap-luat/tu-van-phap-luat/40670/09-dieu-nguoi-dan-can-biet-khi-vay-von-ngan-hang>, truy cập ngày 21/09/2022.

20. Thanh Ngọc (2017), Nghịch lý trong thực thi quyền xử lý tài sản đảm bảo, Web:<https://petrotimes.vn>, truy cập ngày 10/09/2022